

Dereerka

...čítanie pod školskú lavicu
č. 3 apríl 2014

Tam, kde sme doma ...

Mám rada našu slovenčinu,
jej slová sa tak krásne vinú.
Jej slová sú jak krásne kvety,
ja dokopy si skladám vety.

Aj teraz, v tejto mojej básni,
každý z nás jej slová vlastní.
Každý, kto chvíľu stíši hlas,
každý z tejto triedy, z nás.

Slovenčina krásne znie,
to v zahraničí každý vie.
Len či každý Slovák vníma,
ako sa s ňou krásne sníva.

Aká krásna je to reč,
a pritom mnohí utekajú preč.
Ale nech sú kdekol'vek,
na lásku k vlasti nie je liek.

Ak by Slovák precestoval celý svet
a na konci sveta počul zopár rodných viet,
hneď zaplače mu srdce po svojej rodnej vlasti,
lebo každý ju vo svojej duši tajne vlastní.

Nech by to boli akokol'vek tvrdí chlapi,
čo utekajú pred zákonom, no raz ich zákon lapí.
A či klavirista, a či maliar miestností,
každému sa radosť v duši rozhostí,
keď započuje svoju rodnú reč,
tak zo sveta hneď chce bežať preč.

Tam preč, tam, kde ho vychovala mama,
čo bola s otcom a či celkom sama.
Naučila ho materinské slová
a tie každý do duše
si schová. Michaela Olejníková

Keď búrka v Tatrách bleskom stromy ráňa
a na svoj bubon hromy divo bijú,
či zahojí sa zlost'ou spôsobená rana,
či Slováci znova v nej ožijú?

Veď ukázali svetu svoj veľký vzdor,
keď zodvihli hlavy hrdo nahor.
So spevom na perách odišli preč,
bojujúc smelo za svoju reč.

Z ľudovej piesne vytvorili hymnu,
vyspievali v nej radosť úprimnú.
Nech pod Tatrami znie číra slovenčina!
Tu nemá miesta okrem nej reč iná!

Tú pieseň dodnes spieva Slovač naša
a s hrdosťou sa hymna k nebu vznáša.
S rukou na srdci, s radosťou v tvári!
Je to náš poklad, ktorý krásne žiari!

Nela Blusková

Obe básne boli zaslané do celoslovenskej literárnej súťaže *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko*. V tomto čísle školského časopisu nájdete i ďalšie literárne pokusy. Fotografia na tejto strane zachytáva úžasný pohľad na starobyľý Devín. Vytvorili ju žiaci počas prírodovednej vychádzky na Devínsku Kobylu. Zaujímavé zábery nájdete i na ďalších stránkach.

*Morena, Morena, kde si prebývala?
Na tom vyšnom konci, v slamenom domci.
Morena, Morena, čo si tam robila?
Mlieko som mútila mládencom.
Spievajme dievčatá, kým sme mladé,
nebudeme spievať, keď budeme staré...*

Príchod najkrajšieho ročného obdobia bol na území Slovenska oddávna spájaný s rôznymi ľudovými tradíciami. Jednou z nich, ktorá má korene ešte v predkresťanskom období, je vynášanie Moreny či Marmurieny, Mureny, slamenej figuríny odetej do ženských šiat. Vtedy ľudia verili, že prírodu ovládajú nadprirodzené sily, ktorých konanie možno ovplyvniť. Týmto silám pripisovali aj striedanie ročných období. Ide o jeden z najstarších zvykov, ktorý sa v minulosti vykonával.

Morena symbolizovala slovanskú bohyňu zimy a smrti. Napriek zaužívanej predstave ohzdnej stareny vraj bola v skutočnosti veľmi krásna. Morenu nosili ľudia po dedine a nakoniec ju podpálil a hodili do potoka. Verili, že takto odoženú od seba choroby - ba aj smrť - a skončí sa zima. Robili tak na Smrtnú nedeľu, čiže dva týždne pred Veľkou nocou, alebo v nedeľu, ktorá Smrtnej predchádzala. Túto nazývali aj šúl'kovou nedeľou.

Aj pre staré dievky bol tento zvyk veľmi dôležitý. Museli pozorne sledovať, na ktorú stranu Morena bude plávať a pri ktorej strane sa zastaví. Ak to bolo blízko nejakej chalupy a býval v nej slobodný mládenec, ten jej mal byť aj súdeným. Počas pochodu si zanôtili tradičné ľudové piesne, ktoré sa stáročia spievajú pri tejto príležitosti.

A ako to bolo štvrtý aprílový deň u nás? Žiaci z I. stupňa najskôr vyrobili slamenú figurínu. Krásavicu! Obliekli ju do plátenných šiat, vyzdobili kvietkami, chlapci sa chopili Moreny a všetci sa vybrali za mesto k Maline. Ľudia prekvapene vyzerali z okien, čudovali sa, čo sa to deje. A to deti kráčali k Vinohradskému kanálu, aby sa s Morenou rozlúčili, hodili do vln potoka Malina, hľadeli do diaľky...a tešili sa na jarné dni.

**Muriena naša,
kde si prebývala?
V dedinskom dome,
v starej stodole.**

...všetci priložili ruku k dielu

Vyniesli sme, vyniesli sme
Morenu ze vsi.
Priniesli sme, priniesli sme
máj nový do vsi.
Navaríme čierneho piva,
opojíme kmet'ovho syna.
Ak nebude piti,
budeme ho biti,
s troma kyji kyjovati,
za vlasy ruvati,
dáme mu, my dáme šidlo i kopyto,
jeho žene sito i koryto.

Morena mala na Slovensku aj iné názvy:
Morana,
Muriena,
Smrt',
Hejhana,
Kyselica,
Kysel',
Baba,
Šmertka,
Smrtka,
Kaniža,
Marmuriena,
Barboriena.

V Závadke bola „Morena“, v Šumiaci „Marejna“, v Pohorelej „Mamurejna“. V Závadke si dievčatá pripravovali Morenu v nedeľu ráno, prv, ako išli do kostola. Po omši schystali figurínu a chodili po dedine so spevom:
Marejna, Marejna, vajcia by jedla,
vajec nemáme, čože jej dáme?
Kapustu nám nechce,
polievku nám chlepcu.

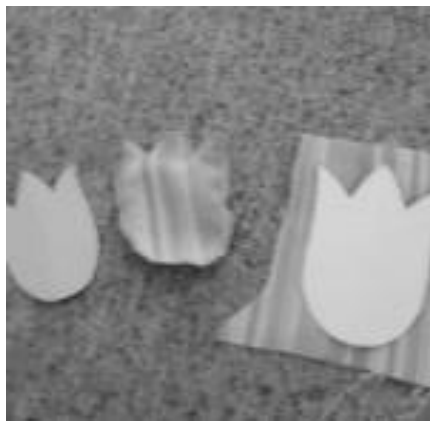
V minulosti deti hádzali do Moreny sneh a blato na znak toho, že je v obci nežiaduca. V tomto roku ani nebolo veľmi čo hádzať.

V Brezne ešte začiatkom minulého storočia chodili dievčatá „s hájom“. Ústrednými postavami skupiny boli dve dievčatá. Jedna s čepcom na hlave predstavovala mladú nevestu, druhá s papierovou pozlátenou korunou predstavovala kráľovnú. Dievčatá nosili zelený máj – stužkami, kvetmi a šatkami ozdobenú jedličku.

Dopoludnie v duchu tradícií prežili žiaci a pani učiteľky I. A, D, II. B, III. B, C, IV. A, B, C.

Jarná výzdoba, ktorú si môžeme vyrobiť aj doma

Šitý tulipán

Potrebujeme: rôzne látky, lepidlo, špajdl'u, vatú, maketu tulipána

Postup: Na preloženú látku si prekreslíme tulipánik, zošijeme, okraje nastriháme, aby sa nám látka neťahala a prevrátíme. Naplníme vatou, zastrčíme špajdl'u a spodok prilepíme k špajdli. Zo zelenej látky si vystrihneme pás a zamaskujeme prilepený tulipán mašľou. Hotovo, môžeme zapichnúť do kvetináča.

Jarná dekorácia na dvere

Táto dekorácia vydrží aj nepriaznivé počasie, takže si ju môžete zavesiť aj na vchodové dvere zvonka.

Potrebujeme: brezové konáriky, prírodný špagát, rôzne dekorácie (môžete ich aj sami vyrobiť), farebné lyko, tavnú pištoľ

Postup: Vezmeme si asi 8 rovnako hrubých konárikov brezy s celkovou dĺžkou cca 1m a zviažeme ich do 1/3 pevne prírodným špagátom. Potom konáriky rozdelíme na dve rovnaké polovice. Teraz si oba konce konárikov chytíme do obidvoch rúk a prehne ich smerom ku zviazanej stonke. Mali by ste dostať podobu srdca. Všetko to znovu pevne dole zviažeme prírodným špagátom. Pokiaľ máme nejaké konáriky, ktoré sme nezachytili do špagátu kvôli ich dĺžke a nepekne odstavajú, pripevníme ich tavnou pištoľou ku kostre. Teraz už stačí len dekoráciu ľubovoľne ozdobiť.

Napríklad takto: špagát ovinieme zeleným lykom, na spodku spravíme mašľu. Na obvod srdca nalepíme kvietky z moosgumy a k mašli naaranžujeme malé kuriatko v kvetináči. Potom už stačí len srdce zavesiť na dvere.

Havlíková Silvia

Miesto, kde bývam...

Na konci dediny Veľké Leváre, tam, kde sa cesta stáča do ostrej zákruty, je jedno miesto, ktoré je môjmu srdcu blízke. Čaro tohto miesta oslovilo už mnohých maliarov či fotografov.

Malé námestie je obklopené radom rozprávkových domčekov. Tie sú akoby učupené s malými okienkami, vysokými komínmi a veľkými strechami, ktoré ukrývajú mnohé tajomstvá. Najmä v zime pod bielou perinkou, keď z komínov stúpa dym, je tu tajomne a ticho. Veľké slnečné hodiny na stene kaplnky tu strážia čas už pekných pár desaťročí. Obrovský orech v strede námestia ponúka príjemný chládok najmä v horúcom lete. A ako dobre sa sedí na jeho mohutných konároch a s kamarátmi vymýšľajú nové dobrodružstvá! A čo by to bolo za čarovné miesto bez potôčika? Pod kopcom pretína záhradky malý potok s nezbednými rybami a šantiacimi vlnkami.

Pre niekoho je to možno celkom obyčajné námestie s habánskymi domčekmi. Pre mňa je to niekedy detské ihrisko, v zime veselá sánkovačka, letné stavenie priehrad i strel'ba z luku. A čas tu plynie pomalšie.

Jakub Landl

Nezabudnuteľný deň

Bol horúci deň. S kamarátkou sme išli po chodníku i ceste v jednom. Ako sme kráčali, podrážky našich tenisiek sťažka dopadali na rozpálený asfalt. Odbočili sme na štrkovú cestičku. Drobné hranaté kamienky nám odskakovali od nôh do trávy. Zrazu sme boli na mieste.

Toto bolo to miesto, kam som sa vrátila ešte mnohokrát. Či sama, či s kamarátkou. Sem, na miesto zaliate slnkom a zároveň ukryté v tieni. Viedli k nemu aj rozpadnuté kamenné schody s kovovým zábradlím, z ktorého sa odlupovala zelená farba. Cestička aj schody končili súčasne v bode, kde zelenkastú trávu nahradili veľké ploché kamene pevne zasadené v zemi. Na prvý pohľad vás tu upúta ohnisko z bledého kameňa. Tam, kam dosiahli plamene, zostal kameň čierny a čakajúci na vyčistenie. Na pravej strane sa tiahne dlhý pás lavičky. Jej drevo je také vysušené, že ak si na ňu niekto sadá, má pocit, že sa pod ním rozpadáva. Akoby bola z piesku. Slnko na ňu páli každým letným dňom viac a viac, no ona vyzerá, že sa len tak opaľuje.

Po niekoľkých metroch prichádza tieň. A s ním aj moje obľúbené miesto. Samozrejme, lavička pokračuje. Ale táto je celkom iná. Nevystavuje sa ostrému slnku, ale skrýva sa v tieni. Jej drevo sa neolupuje a nie je ani vysušené do posledného milimetra. Zato je vždy zľahka navlhnuté a zmäknuté od vody, pretože naň nikdy nedosiahlo slnko, aby ho po daždi usušilo. Nad lavičkou sa týči starý zhrbený strom. Jeho konáre visia ako liany. Ovisnuté a ovíjajúce sa okolo operadla lavičky. Ak by v nich bolo viac života, celú by ju obrástli. Z konárov neustále padá otravné lístie a posýpa všetko naokolo. Keď si na lavičku sadnete, naskytne sa vám nádherný pohľad. O niekoľko metrov ďalej sa týčia vysoké stromy. Stoja v pozore ako vojaci a chránia výhľad za svojimi chrbtami. Čez medzery medzi nimi preniká ostré slnečné svetlo. Slnko žiari na oblohu a osvetľuje skoro každý kút. A aj keď sa veľmi snaží, jeho lúče nedosiahnu až sem.

Vždy, keď som si sadla na túto lavičku pod stromami, cítila som sa ako v inom svete. Ostatní boli vyčerpaní od tepla, zatiaľ čo mne začínalo byť pomaly chladno. Niekedy som tam sedela aj hodinu. Rozmýšľala som, čo bude zajtra a popritom pozorovala ticho sa pohybujúcu prírodu. Teraz si nemyslím, že sa sem ešte niekedy vrátim a opäť si sadnem na tú lavičku. Na ten kus lavičky, kde sme s kamarátkou do jej dreva vyryli diery nábojnicou. Ale zapamätám si, aká som bola v ten šialený deň veľmi, veľmi šťastná.

Ivana Dingová

Zaujímavé fotografie priniesli z Devínskej Kobyly členovia prírodovedného krúžku 27. 3. 2014

Marec - mesiac knihy

Marec je považovaný za mesiac knihy od roku 1955. Dôvod bol jednoduchý - vyvolať trvalý záujem o knihy. Vyhlásili ho zaň v bývalom Československu na počesť Mateja Hrebendu. Tak teda toľko z histórie.

Ja osobne veľmi rada čítam a najradšej sa smejem a som veselá. Preto sú mojimi obľúbenými vtipné knihy. Poznám aj ľudí, čo nečítajú vôbec, ale nechápem prečo. Potom sú tu aj tí s názorom, že ľudia, čo čítajú sú buď čudní, alebo „bifľoši“, čo vedie opäť k tej čudnosti. Tento názor nepodporujem a každému, kto ho prezentuje, sa ho snažím vyhovoriť. No bohužiaľ, každý má vlastnú hlavu. Pre kohokoľvek by sa určite našla kniha, ktorá by ho bavila a čítal ju rád. Aj keby bola len jedna na svete, ale bola by - a to je podstatné. Stačí ju len nájsť a kto nehľadá, má smolu a len jednostranný pohľad na vec.

Pre mňa je kniha niečo ako únik z môjho trocha nudného a naoko chaotického života. Možno ma nechápete a ak vôbec nečítate, tak určite nie. Takže by som to mala asi vysvetliť. Pri čítaní riadka po riadku, písmena po písmene sa postupne vžijete do situácie hlavnej hrdinky alebo hrdinu a začínate uvažovať nad riešením ich problémov a zabúdate na tie vaše. Pokiaľ teda nejaké máte. Ak nie, tak ste šťastný človek a úprimne, asi závidím. ;-) Sú však aj knihy, ktoré nám jednoducho nesedia. Samozrejme, mám svoju obľúbenú knihu! Je to tá, ktorú by som mohla čítať každý mesiac znova a znova. Ale v mojej malej prepchatej osobnej knižnici sa nachádza aj taká kniha, ktorú by som ešte raz nečítala ani keby bola posledná na svete. Zatiaľ viem o jednej a na mňa pôsobila dosť deprimujúco.

Ešte mám pre Vás pár rekordov:

najväčšia kniha

- This the Prophet Mohamed - 5 m x 8,06 m

najmenšia kniha

- Teeny Ted from Turnip Town
- 70 mikrometrov x 100 mikrometrov

najhrubšia publikovaná kniha

- Miss Marple stories - 4 032 strán, šírka - 32,2 cm

najhrubšia nepublikovaná kniha

- Das dickste Buch des Universums
- 50 560 strán, šírka - 4,08 m

najpredávanejšia kniha náučnej literatúry

- Biblia

najprekladanejšia kniha

- The Way to Happiness - preložená do 70 jazykov

A ešte posledný rekord netýkajúci sa žiadnej určitej knihy.

najväčšie kníhkupectvo

- Barnes&Noble (New York) - 14 329,825 m²

Na záver by som mala ešte jednu radu: ak nečítate, tak to skúste a možno vás to bude baviť. Čítať znamená vzdelávať sa trochu inak a kniha je ako učebnica, čo nie je nudná. Takže posielam motivačný úsmev, aby sa Vám lepšie kráčalo - a šup do knižnice! ☺

Ivana Dingová

Miesto pre šťastný život

Na Slovensku žijem ja a aj moja rodina.
Sídli tu aj prezident, máme tu aj parlament.

Slovensko je moja rodná zem,
že tu bývať chcem, to už dávno viem.

Aj keď naučím sa reč inú,
stále milujem svoju rodnú slovenčinu.

Slovenčina je moja rodná reč,
nechystám sa nikam preč.

Slovenský jazyk učiť sa chcem,
vybrané slová však už dávno viem.

Každý turista vyčíta mi z pier,
že Vysoké Tatry ukázať mu chcem.

Keď prečítam si tieto riadky,
život pre mňa je tu sladký.

Lúčim sa tu teraz s vami,
srdce Slovenska je srdcom mamy.

Zuzana Binčíková

Pohľady na rieku Moravu
Foto KH

Tajuplné miesto

Slnko si češe svoje dlhé vlasy počas znamenitého leta. Vo vzduchu sa vznáša pestrá vôňa všemožných kvetov. Z diaľky tiež počuť žblnkanie potôčika. Čistinka tak čistá a nedotknutá ako v raji. Vysoká nezbedná tráva skoro skrýva ten pestrý poklad, ktorý voláme kvety. Žiarivé farby ako z maliarskej palety ukradnuté.

Pohľad sklízne na temný les, akoby ukrýval tajomstvo. Stromy štíhle a vysoké ako tá najvyššia veža, ktorá pritiahne pozornosť zvedavého oka. Hlboko v čierno-čiernej tme neuniká jediné svetielko nádeje žiarivého slnka. Iba tma a chlad. Les chráni dávno zabudnuté miesto, ktoré nepocítilo nežnú ľudskú ruku večnosť, večnosť tak dlhú, dlhšiu než čínsky múr.

Prečo práve toto miesto mám tak rada? Z tohto miesta srší pokoj, ktorý zahaľuje tú samotu a smútok v útrobach bohapustej lesnej čistinky. Tu v okolí pobejú len malé, malilinké nôžky hlodavcov. V noci počuť strašidelné húkanie sovy. Niet tu živej duše, ktorá by sem čo i len pohľadom prešla. Staré opustené miesto, ktoré len len držia zapuchnuté základy, stále čakajúce v nádeji opravy.

Žiaľ, smutný pohľad pre obyčajné ľudské oko. Cez trosky starého stropu utekajú lúče zlatého horúceho slnka, ktoré hladia studené mŕtve steny. Pri chladných schodoch zdvihnem svoj krištáľový zrak k modrej oblohe bez jediného mráčika a zavriem oči. Nechám zlaté lúče slnka poskakovať na mojej bledej pokožke. S úľavou vydýchnem, akoby som bola len vták, voľný a slobodný. Ako toto miesto. Nastražte svoje uši! Môžete počuť kvapkanie vody z hrdzavého potrubia či prekrásnu melódiu spevu vtákov z lesa. Predsa len nejaké náznaky života. Toto je moje miesto snov.

Dotyk steny až zamrazí vo vašich kostiach. Vaše nohy musia byť ale opatrené a ostražitité, pretože skoro všade sú črepiny zo skla. Keď po nich stúpam, je zo mňa niekto iný, vytváram siluety a tancujem. Je to balet črepín.

Ale predsa aj chladné steny ako ľad si našli svojho princa na bielom koni. Šantia na nich farby sprejov ako na maliarskom plátne. Sú to tie nechcené graffiti. Tajuplní umelci tu vyjadrujú svoje pocity pod dohľadom tmavej temnej noci prikrývanej dúškom tajomna, ktoré si zaslúžilo môj obdiv. Obdivujem tu tento nikdy nepoznaný talent, ktorého každá čiara má svoj príbeh.

Moje zvedavé siluety nôh ma zaviedli k úzkej chodbe, ktorá sa javí azda ešte opustenejšia než ostatné. Zlaté vlasy slnka sa sem nedostanú tak ľahko. Musia sa veľmi snažiť, aby našli nejakú dierku, cez ktorú by sem prenikli ako myš do domu. Lenže lúče slnka nehľadájú potravu. Hľadájú život. Nájdu však len prázdne fľaše od alkoholu, rovnako prázdne ako toto miesto.

Miriam Baumanová

Svet voľakedy

Za záhradou plnou voňavých bylín a ovocných stromov je malá zelená bránka so starodávnym veľkým kľúčom, ktorý visieva pod strieškou šopy. Akoby od kráľovstva. A naozaj!

Za zelenou bránkou otvára sa čarokrásny svet. Akoby z rozprávky. Za bránkou je humno alebo skôr lúka, ktorá delí záhradu od poľa plného zlatých klasov. A tam je iný svet.

Ticho plné zvukov lúčnych koníkov, včielok či šuchot jašteričiek, malých, milých a zelených. Každý krok v tejto letnej nádhere sprevádza sprievod malých lúčnych koníkov. Nie je ich však vidno. Splývajú s okolím, ale každý krok ich odhalí. S každým krokom bežia opreťky. Na tejto lúčke rastú krásne kvety - maky, nevädze, čakanky, klinčeky, púpavy, harmanček, margaréty, zvončeky a rôzne bylinky. Smerom k poľu je tu mravenisko vysoké až nad kolená. Sem a tam behajú šikovní, usilovné mravčeky a s radosťou nosia všeličo do mraveniska, istotne do zásob. Čím bližšie k poľu, tým viac makov a nevädzí i krásnych trsov harmančeka.

Taká prirodzená prostá krása. Obilie uprostred leta. Niet krajšieho zlata! Vysoké, ktoré sa vlní v letnom vánku. Vyzerá ako zlaté more. Šumí, vlní sa ako ozajstné. Prilietla lienka, sadá na obilný klasok a necháva sa hojdať vetríkom. A hore na nebi sa rozvaľuje slnko zlaté ako klasy.

Takýto bol svet voľakedy a želám si, aby sa to vrátilo. Aby ľudia nezastavili celý svet, prestali ho špiniť a ničiť.

Michaela Olejníková

ODDYCH NADOVŠETKO alebo TAJOMNÉ SPRISAHANIE

Ako si ukradnúť trochu času na oddych? Tak o tom som sa pokúsila pouvažovať nielen ja, ale aj moja mama a otec sa s touto myšlienkou zapodievali takmer každý týždeň, a to hlavne vždy na sklonku pracovného týždňa.

Ale ešte predtým bolo niečo, čo zmenilo náš život, dá sa povedať, od základu. Viete, aké to je, keď máte naplno zamestnaných rodičov? Ja to poznám. Ja a môj starší brat. Áno, mám staršieho brácha, ktorý je vždy ten najmúdrejší, najlepší a najšikovnejší! Aj keď si to väčšinou o sebe myslí len on! Cha, cha! Ale teraz sa všetko zmenilo. A musím uznať, že je celkom fajn. Ale celý príbeh sa začína niekde inde.

Môj otec je typický workoholik. Ak nevíete, čo to je, príďte k nám. Nie jeden, ale dva telefóny. Ved' aj uši máme dve. No nie? Ráno ide do práce asi o pol siedmej. Pracovná náplň servisného technika je oprava a servis plynových kotlov. Neustále v pohybe, žijúci v jednom kolotoči. Asi okolo deviatej večer príde domov, totálne vyčerpaný a zničený. Jeho víkendy sú ako iné dni v týždni. Len nedele má voľné. To iba leží na gauči, pozrie si aspoň tri začiatky filmov v telke. Ostatné prespí, preto len tie tri začiatky. Nad celým týmto úžasným kolotočom bdela svojím ostrým zrakom moja mama. Hrala dôležito najmenej úlohu generála. Stíhala v pohode ráno do práce, poobede z práce. Je učiteľka v základnej škole. Potom ešte do obchodu, uvariť večeru, vyprať, vyžehliť, skontrolovať úlohy. A ak zvýšila nejaká polhodinka a príjemné počasie jej nahralo do kariet, volila aspoň kratučkú prechádzku s naším psím miláčikom. Musím uznať, že všetko mala pevne pod kontrolou. Mala. Lebo jedného dňa oznámila celej rodine tú vetu, ktorá zásadne zmenila náš život: „Od septembra nastupujem na vysokú školu.“ Výstražná veta zaznela do vzduchoprázdna ako výstrel z dela! Dokonca aj môj brácho, ktorý má celý svet v paži, spozornel. Toto nie je dobré! Otec zbystril svoju pozornosť z čisto sebeckých pohnútok. Bolo jasné, že moja mama plánuje rozvrhnúť svoje aktivity na celú rodinu. A to je už nebezpečná situácia. Aj pre mňa. A to, čo sme len predpokladali, sa stalo našou nočnou morou. Zo začiatku sa to javilo nanajvýš ako čosi veľmi nevinné.

Mamina navštevovala v sobotu prednášky z odborného predmetu a „bavila“ sa s podobnými ľuďmi od rána do neskorého večera. Dalo sa to znieť, dokonca nám to s bráchom vyhovovalo. Soboty sami doma! On ako veľký a dospelý maturant - akože rozumný človek, mal na starosti štrnásťročnú ségru! Navarené bolo, porobené tiež. To zariadila mamina deň predtým. Koniec koncov máme aj babky. V podstate pohoda. Celý deň na počítači. Ale potom to už .taká zábava nebola. Ono totiž po prednáškach nastalo obdobie skúšok. A to sa začalo peklo. Mamina sa hneď po príchode z práce zatvárala do izby. Vychádzala von len v nevyhnutných situáciách. V rukách stále nejaké papiere, knihy. Otázka: Čo je dnes na večeru? dokázala rozbúriť búrlivú diskusiu. Otec sa chopil pevnou rukou domácnosti. To, „akože pevnou“ sme zistili až po čase. Prvé pokusy varenia boli nepoživatelné. Pranie a činnosti všednej potreby sme sa pokúšali rozdeliť si, ako sa len dalo. Vedeli sme, že túto situáciu musíme ustáť! Ale všetko má svoj začiatok aj koniec. Aj skúškové obdobie. Pamätám si na tú chvíľu úplne presne. Naša mamina hrdo vplávala do obývačky s úsmevom na tvári: „Mám áčka! Tri, dokonca ako práčka.“ Poslednej skúške odzvonilo. Môj otec s radostným výkrikom odhodil hadicu od vysávača a začal mamine úprimne blahoželat'. Netajil sa, že je na ňu náramne pyšný. Aj slzička mu z oka vypadla! Nevie, či od dojatia alebo od radosti z vidiny ďalšieho „bezstarostného života“.

Hneď na druhý víkend sme zbalili kufre, lyže a hurá smer Tatry! Predĺžený víkend nám všetkým padol vhod. Bolo to úplne úžasné! Vychutnávali sme si plnými dúškami kopce plné bielej periny, čerstvý vzduch, ktorý sa nám zarezával až do hĺbky mozgových závitov. Večer sme si užívali v bazéne a parili sme sa na lavičkách v rozhorúčenej saune. A práve moment oddychu nám vnukol spásonosnú myšlienku, že život sa dá aj žiť, nielen ho uháňať dňami aj bezsennými nocami. Vtedy nastalo rezolútne rozhodnutie, že víkend si nenecháme ukradnúť a všetko sa musí stihnúť spoločnými silami pričinením všetkých členov rodiny, aby sme si mohli pocit z dobre rozvrhnutého voľného času vychutnávať až do blaženosti. A ocino na nás významne žmurkol. Nemusel nič hovoriť, deľba práce bola jednomyselne prijatá. Aj brácho, ktorý inak ani veľmi nekomunikuje s ostatnými členmi rodiny, si ústa nezavrel. Len tak sa rehotal z našich „úžasných“ nových zážitkov. Všetko veselo komentoval. Farbisto opisoval veľkými gestami všetko, na čo si len spomenul: ako otec hasil horiacu utierku v kuchyni, ako sa nám podarilo bez stopy zlikvidovať maminu najkrajšiu blúzku, ktorú ešte predtým prifarbil v práčke na červeno, ako sme nakúpili a nákup s dobrotami zabudli v obchode, ako sme zabudli zaplatiť šeky... Nad šálkou kávy niekde v útrobach nášho rodinného kozuba sa ukulo rodinné sprisahanie a pod heslom „oddych nadovšetko“ otec mĺkvo vstal a z police vybral kuchársku knihu. Ale to už bude iná, prinajmenej zaujímavá kapitola nášho spoločného spolužitia.

Na ceste za Popoluškiným príbehom

Krátko pred jarnými prázdninami, 20. 2. 2014, sme o šiestej ráno nasadli so autobusom, ktorý nás odviezol so Prahy.

Praha bola neskutočná. Očarilo nás veľa vecí, ale najkrajšia pamiatka bol Karlov most. Je obrovský. Podvečer je z neho vidieť nádherný západ slnka a veľká časť Prahy. Na moste sa môžete stretnúť s talentovanými amatérskymi umelcami. Videli sme veľa dobrých hudobníkov či maliarov, ktorí vedú kresliť tak, že portrét vyzerá ako fotka. Neobišli nás ani obed v MCD a nákupy suvenírov. Po prechádzke po meste sme sa dostali k orloju. Sú to veľmi zaujímavé veľké hodiny. Turisti netrpezlivo očakávajú, kedy odbije celá hodina. Z orloja vyjdú postavy, ktoré sa hýbu. Napríklad žobrák, čo trasie mešcom, smrťka, ktorá ťahá špagátik a zvoní na zvony. Prešli sme si taktiež pár pamiatok v historickom centre. Neobišli sme ani Parížsku ulicu, kde sú obchody s luxusným tovarom aj luxusné hotely. Potom sme sa pobrali so autobusom, ktorý nás odviezol na internát v Ústí nad Labem. Tam sme sa navečerali a išli sme spať.

Ráno sme sa naraňajkovali a vyrazili do Drážďan v Nemecku. Drážďany majú úžasné historické centrum. Majú veľmi veľa starých kostolov, sôch, pamätníkov. Všetky pamiatky sú zrekonštruované. No nás najviac zaujal zámok Moritzburg, vzdialený asi dvadsať minút cesty z centra Drážďan. Zámok, kde sa natáčal známy film Tri oriešky pre Popolušku. V zámku sme videli predmety, sály, odevy, ktoré sa používali pri natáčaní. Videli sme aj oblečenie, ktoré mala princezná a princ oblečené na ples, ba aj ich dvoch priamo na ples! Videli sme aj maskérne, kde sa herci pripravovali. Obzreli sme si aj dobovú kuchyňu aj miestnosti s obrazmi a fotografiami z natáčania. Dokonca sme prešli aj po schodoch, po ktorých bežala Popoluška z plesu. A predstavte si - črievička tu ešte stále je! Potom sme nasadli do autobusu, ktorý nás odviezol domov. Prišli sme asi o jedenástej v noci.

Výlet sa nám veľmi páčil. A o pár dní sme aj boli radi, že sme tú výstavu stihli. Dozvedeli sme sa, že nejaký turista ukradol Popoluškine plesové šaty. Našťastie to bola len napodobenina, ale mala veľkú hodnotu.

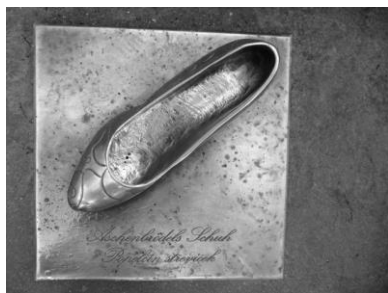

Moritzburg je označovaný aj za perlu saského baroka. Pôvodnú stavbu dal postaviť vojvoda Moritz Saský v renesančnom štýle v rokoch 1661 až 1672. Tento šľachtic, podľa ktorého bol zámok pomenovaný, si z neho spravil lovecké sídlo a nechal tu vystavovať svoje trofeje.

Okolie Moritzburgu bolo známe močiarmi, ktoré boli neskôr za vlády Fridricha Augusta Silného premenené na krásny park a rybníky. V tomto období bol zámok prestavaný do barokového štýlu, čiže do podoby, ktorú vidíme i dnes.

Zámok dodnes dýcha rozprávkovým príbehom o Popoluške a každoročne láka turistov mnohými výstavami a rekvizitami z natáčania. Vo vstupnej hale stojí kočiar, v ktorom kráľovský pár absolvoval jazdy po okolí. Žiaľ, väčšina rekvizít zhorela počas požiaru v stajniach, kde boli mnohé exponáty uložené. Obzrieť si možno kostýmy macochy a ostatných hercov. Pútavé sú každoročné súťaže v rôznych disciplínach, ako je jazda na koni cez prekážky, strieľanie z kuše, triedenie hrachu a vedomostné kvízy.

(podľa www.dromedar.sk)

Slovensko

Slovensko je plné krás,
príroda, kvety, slnečný jas.
V potôčiku žblnká vodička,
joj, aká je len čistučka.

Vtáčiky si spievajú veľmi krásne piesne,
ktoré vytlačia zo srdca všetky tiesne.
Sú tu samé úrodné kraje,
folklórna hudba všade hraje.

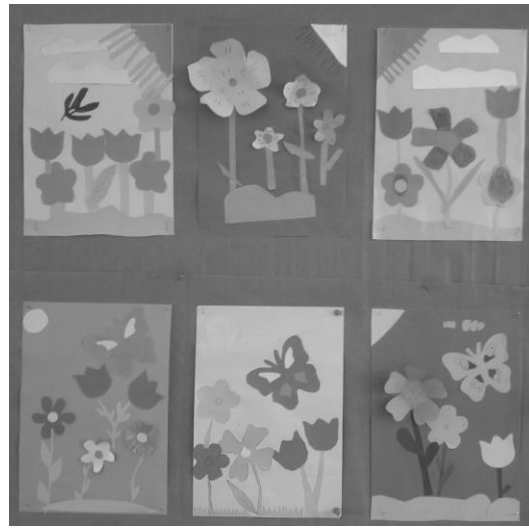
Kvety nám lúky maľujú,
zvieratá sa z pastvín radujú.
Chráňme prírodu a lúky,
Nespôsobujme im žiadne muky.

Ver mi, Slovensko je čarovné naozaj,
čistota je veľmi krásna, skrátka je to raj.
Vidíme veľa až neskutočných farieb okolo nás,
červenú, modrú, oranžovú, to je farieb špás.

Slovensko je krajina plná vône a smiechu,
preto sa v nej cítim bez strachu.
Mamky pre nás slovenské varia dobroty,
Ockovia sa potom tešia, keď idú z roboty.

To je naša čarovná domovina,
ako ruža pekná, v našom srdci jediná.

Vanesa Rusňáková

Krásy nášho Slovenska

To naše Slovensko má toľko krás,
že ten, kto ho uvidí, bude sa sem chcieť vrátiť zas.
Na ramene Dunaja člnkovať sa dá,
a na Bratislavskom hrade zasa krásna hudba hrá.

Bratislavu si chodia obzerat' Česi, Nemci, Maďari,
ich neznámy hlas je tu počuť až do jari.
Lode po Dunaji s turistami chodia každú chvíľu,
za našimi pamiatkami precestujú aj dlhú míľu.

Malacky, Veľké Leváre, Bratislava,
na západe tečie rieka Morava.
Lučenec, Levice, Banská Bystrica,
tam tancuje stredoslovenský zbor menom Lúčnica.

Košice, Poprad, Rožňava,
Tam sa po východniarsky rozpráva.
Spišský hrad sa pri Spiši vypína,
návštevníkov celý rad sa tam zapíňa.

Ten prekrásny Slovenský kras,
je plný prírodných krás.
No skvele sa dá poobzerat' aj v lese,
keď to nestačí, môžete si oddýchnuť pri Štrbskom plese.

Naše Slovensko je síce malé,
no veľa pamiatok tu máme.
Vrchy, hrady mestá známe,
to naše Slovensko veľmi radi máme.

Dominika Kimličková

Uverejnené básne
dotvárajú výtvarné
práce detí z I.
stupňa. Prekrásne!

Vejár? Vejár!

V marci ste mali možnosť navštíviť zaujímavú a určite ojedinelú výstavu. V kaštieli predstavila svoju netradičnú zbierku naša pani učiteľka Jarmila Barborjaková. Návštevníci mohli vidieť vejáre z rozličných kútov sveta a na každú príležitosť: na všedný deň, na ples, vejáre svadobné i smútočné, detské či na športové príležitosti.

Vejár je predmet slúžiaci na ovievanie a ochladenie tváre, prípadne ľudského tela. Prvé vejáre z palmových alebo lotosových listov existovali už v staroveku, neskôr sa vyrábali tiež z pier páva alebo pštrosa, z vonného dreva alebo papiera. V Indii sa stal spolu so slnečníkom symbolom kráľovskej moci, v Japonsku bol symbolom vojenskej moci a vojvodcovia ho nosili do bojov. V Číne bol naopak využívaný veľmi rozšírené medzi všetkými vrstvami obyvateľstva. Neskôr sa vejár rozšíril cez Indiu aj do ďalších krajín. V Európe sa objavil v starovekom Grécku krátko pred naším letopočtom. Najväčší rozmach v európskych krajinách zaznamenal až v 16. storočí, kedy sa stal veľmi obľúbeným módnym doplnkom. Putoval z Talianska a Španielska do Francúzska, Nemecka a postupne sa dostal aj k nám. Vejáre sa vyrábali zo slonoviny, perlete, boli vykladané zlatom a striebrom a až v 18. storočí sa začali vyrábať aj vejáre skladacie, potiahnuté papierom, hodvábom a ozdobené maľbami.

V súčasnosti sa využíva hlavne ako dekorácia, suveníry alebo zaujímavý darčkový predmet, pretože svoj význam si čiastočne vejár uchoval len v orientálnych krajinách a v Španielsku, a to aj napriek tomu, že najviac vejárov sa začiatkom 20. storočia vyrábalo vo Francúzsku, Číne a Japonsku.

Pani učiteľka, ako ste sa dostali k zbieraniu vejárov?

- Úplne spontánne.

Ako dlho vejáre zbierate?

- Približne päťdesiat rokov.

Odkiaľ máte svoj prvý vejár?

- Prvý vejár mi kúpil otecko na Spartakiáde v Prahe v roku 1964. Mala som vtedy jedenásť rokov.

Ktorý je Váš najobľúbenejší?

- Mám viacero obľúbených. Ale jeden mám taký zvlášť obľúbený. Je z Čiernej Hory a bol vyrobený pre mňa a môjho manžela. Je výnimočný, pretože je na ňom napísaný príbeh našej lásky. A ešte mám rada jeden. Nádherný vejár z Holandska zo svadby, vyrobený z flamberskej čipky.

Váš najvzácnejší vejár?

- Takým najvzácnejším je asi vejár z Peru vyrobený peruánskymi Indiánmi.

A najdrahší?

- Najdrahší mám z Maroka. Je to krásny vejár zo slamy so zlatou rybou.

Vlastníte aj nejaký obzvlášť netradičný?

- Šesťdesiatročný vejár zo Smokovca, ktorý sa dá poskladať na tyčinku dlhú desať centimetrov.

Koľko ich asi máte?

- Veľmi veľa.

Vlastníte všetky vejáre, čo ste doteraz nazbierali?

- Nie, vejáre aj darujem.

Aký a odkiaľ by ste si ešte priali mať vejár?

- Priala by som si mať prírodný vejár z ostrovov Austrálie.

Máte teraz nejaký nový?

- Trojtýždňový vejár od thajskej kňažnej.

Máte aj Vy svoj osobný vejár?

- Môj osobný vejár mám už tridsať rokov. Pekný ružový vejár s ružičkami a zlatými hviezdčkami. Mám ho z Indočíny.

Existuje nejaká zásada pre vejáre?

- Každý vejár má svoje puzdro.

Je toto Vaša prvá výstava?

- Nie je. Už som mala aj menšie výstavy v kluboch.

Zbierate aj niečo iné okrem vejárov?

- Ešte zbieram polodrahokamy, pekné kamienky a známky.

Máte ešte nejakú záľubu?

- Milujem svoju pedagogickú prácu.

Zhovárala sa Ivana Dingová

*Vejáre obdivovali i naši žiaci,
výstavu fotoobjektívom zachytila
pani učiteľka Paíčková.*

Dajme šancu prírode, a teda i nám!

História vyhlásenia Dňa Zeme siaha do roku 1969. Najmä John McConnell začal volať po vzniku medzinárodného dňa Zeme a v rámci týchto snáh vytvoril i vlajku Dňa Zeme. Po prvý raz bol Deň Zeme slávený v San Franciscu. Táto oslava bola pravdepodobne myslená nielen ako ekologicky zameraný sviatok, ale aj happening bojovníkov proti vojne vo Vietname. Kampaň spojená s týmto sviatkom si položila konkrétny cieľ: preniesť otázku ekológie do politických kruhov. Ekologickí aktivisti upozorňovali na dôležitosť zvyšovania energetickej účinnosti, recyklovania odpadkov, hľadania obnoviteľných zdrojov energie. Táto akcia mala veľký ohlas medzi študentmi. Prvá oslava Dňa Zeme sa uskutočnila dňa 22. apríla 1970 aj na podnet Gaylorda Nelsona, senátora USA z Wisconsinu, ako reakcia na rozsiahle poškodzovanie životného prostredia. OSN začala tento sviatok sláviť o rok neskôr. V roku 1990 sa k Amerike pripojil aj zvyšok sveta a 22. apríl sa stal Medzinárodným dňom Zeme.

22. apríla teda už tradične oslavujeme Deň Zeme. Tá nám poskytuje životný priestor, no nie vždy sa k nej správame s úctou a rešpektom. Človek svojimi aktivitami výrazne zasahuje do prírodnej krajiny. Meníme ju - ťažíme lesy, likvidujeme mokrade, lúky a ostatné cenné biotopy, odstraňujeme brehové porasty a vegetáciu, okolie znečisťujeme odpadom. Postupne prírodnú krajinu meníme na intenzívne obhospodarovanú a často pretvorenú umelými prvkami. Vedci sa výskumu krajiny a životného prostredia venujú dlhodobo. Skúmajú zmeny a procesy uskutočňujúce sa v krajine.

Nielen dospelí sa zaoberajú prírodou. Deti o ochrane životného prostredia uvažujú tiež, ba premieňajú svoje myšlienky do výtvarných prác. Centrum voľného času v Malackách zorganizovalo 6. ročník výtvarnej súťaže Zázraky z odpadu, ktoré sa nesie v znamení motto: "Nie všetko, čo sa tvári ako odpad, ním aj naozaj je..." Súťaž vyzýva na vytváranie umeleckých dielok s využitím odpadového materiálu. Šikovné rúčky pod vedením pani učiteliek premieňajú obaly na vajčička, fľašové uzávery kovové i umelohmotné, plastové fľaše, nepotrebné papierové obaly, drôtky na kvietky, zvieratká, čarovné krajiny, parky...

Aj v tomto roku sa do jej výtvarnej i multimedialnej časti zapojili naši žiaci. V II. kategórii získal ocenenie kolektív 4. C triedy za svoju prácu Areál školy. Čestné uznanie v rovnakej kategórii patrí Samuelovi Bojanovskému za prácu Strom a Karin Mozovej za Princeznú. V multimedialnej časti bolo ocenené kolektívne dielko 7. A triedy Dajme veciam druhú šancu.

CVČ v Malackách vyhlasuje aj výtvarnú súťaž Príroda okolo nás. V tomto školskom roku bolo do nej zaslaných 136 prác z 13 škôl okresu Malacky. Medzi ocenenými 11 jednotlivcami a 6 kolektívami sú aj žiaci 2. A triedy. V II. kategórii získali cenu za svoju kolektívnu prácu.

Žiaci 7. A i všetci druháci sa vybrali do malackého CVČ poobzerat' si vystavené vlastné výtvyry i dielka ostatných detí.

Druháci pred svojím dielom

II. A v malackom CVČ

Ocenení siedmci

Poznáte ju, však?

Zúbkove pramene 2014

„Otvor dušu múdrym slovám a naplň ju dobrotou a láskou k pravde.“

L'udo Zúbek

Zúbkove pramene, súťaž v prednese poézie a prózy, sa stala v tomto roku súčasťou už 60. ročníka Hviezdoslavovho Kubína. V našom okrese nesie meno na počesť malackého rodáka Ľuda Zúbka od roku 2005. Súťaž sa začína v triednych kolách, pokračuje do vyšších. A ako to bolo v tomto roku?

V stredu 19. 3. 2014 sa v 3. C stretli priaznivci prednesu poézie a prózy z druhého a tretieho ročníka v školskom kole. V I. kategórii v prednese poézie postúpila do obvodného kola Sofia Ruth Tothová, v prednese prózy zvíťazila Sabina Sedláková. Vo štvrtok 20. marca 2014 sa stretli zasa všetci tí, ktorým je blízky prednes poézie a prózy v II. a III. kategórii. Do obvodného kola v druhej kategórii postúpila piatačka Laura Kronauerová, druhé miesto patrilo Nikole Tedlovej a tretie tiež štvrtácke - Andrei Andreutti. V poézii najvyššia priečka patrila Alexandre Drábkovej, druhé miesto obsadila Bibiana Nováková, tretie Karolína Sirotová. V III. kategórii v prednese poézie sa víťazkou stala Silvia Havlíková, druhá bola Adriana Dunárová, tretia ôsmačka Nikola Blahovičová. Do obvodného kola s prednesom prózy postúpila Lenka Končeková, druhá priečka patrila Hanke Slobodovej, tretia Natálii Holešovej. Celkovo sa v školskom kole v troch vekových kategóriách predstavilo 58 recitátorov.

V utorok 25. marca 2014 kroky recitátorov zo siedmich základných škôl, ZUŠ, MCK a Gymnázia v Malackách smerovali do našej školy. Stali sme sa hosťiteľmi obvodného kola súťaže v detskom prednese poézie a prózy Zúbkove pramene. A ako sa darilo našim súťažiacim? Tretie miesto v I. kategórii v prednese prózy získala druháčka Sabina Sedláková. Veľký úspech pre nás znamenal postup do okresného kola. Ten si vybojovala v I. kategórii v prednese poézie Sofia Ruth Tóthová z II. A. V II. kategórii v prednese prózy nás v okresnom kole reprezentovala Laura Kronauerová z 5. A. V III. kategórii v prednese poézie súťažila Silvia Havlíková, v prednese prózy sa predstavila Lenka Končeková, obe žiačky 7. A triedy. Naše dievčatá sa v stredu 2. apríla 2014 v malackom CVČ stretli s ostatnými priaznivcami detského prednesu poézie a prózy. Z obvodných kôl postúpilo 32 recitátorov! Vo veľkej konkurencii ocenila porota v zložení Jana Pagáčová, Mária Šloserová a Alfréd Swan výkon našej druháčky Sofie Ruth Tóthovej. S básňou Tomáša Janovica o písmenkách v prváckej písanke sa umiestnila na vynikajúcej striebornej priečke.

Veľmi dobre viete, že nie je jednoduché postaviť sa čo i len pred vlastnú triedu a predniesť naučený text. Tí, ktorí sa odhodlajú spolu so svojimi učiteľkami predstúpiť pred iných recitátorov, pred porotu, vypočujú si pripomienky, hodnotenie... tak tí majú odvahu! A majú aj trému! No učia sa aj čomusi novému: pracujú s textom, so svojím hlasom, učia sa ovládať svoje emócie, vcitujú sa do rozprávaného príbehu... A to vždy prinesie niečo nové.

Basketbalisti, vynikajúco!

V stredu 5. marca 2014 sa zišlo v ZŠ na Štúrovej ulici v Malackách päť účastníkov okresného kola žiakov v basketbale. Okrem domácich a nás prišli ešte aj zástupcovia ZŠ na Záhoráckej ulici, Gymnázia v Malackách a ZŠ v Stupave.

Hralo sa systémom každý s každým, čiže na turnaji sa odohralo celkom 10 zápasov.

Žreb nám ako prvého súpera určil žiakov zo Stupavy. Prvá polovica stretnutia bola trochu rozpačitá, chlapci na oboch stranách neboli ešte dostatočne rozohratí. V druhej polovici sa však už prejavovala technickejšia vyspelosť našich hráčov a zápas sme nakoniec vyhrali pomerom 21:14. Druhý súper, Gymnázium Malacky, je už náš tradičný rival na väčšine športových súťaží. Zápas s nimi sa hral v rýchlom tempe a pomery síl a bodov boli neustále vyrovnané. Nakoniec však šťastena stála pri našich chlapcoch a dožičila im najtesnejšie víťazstvo s výsledkom 21:20. V poradí tretí súperom sa nám stala ZŠ Záhorácka. V tomto zápase naši chlapci jednoznačne prevyšovali súpera ako v individuálnych súbojoch, tak aj v taktike a obrane. Chlapci zo Záhoráckej ulice sa proti našej obrane nevedeli presadiť - naopak, ich obrana nedokázala účinne brániť našim útočným akciám. Výsledok bol nakoniec jednoznačný pre nás, a to 19:3. Posledný zápas sme odohrali s domácim mužstvom, t. j. so žiakmi zo ZŠ Štúrova. Ich družstvu síce chýbali traja oporní hráči, ale aj napriek tomu by len málokto očakával to, čo sa počas nášho záverečného vystúpenia dialo. Naši chlapci nedovolili súperovi prakticky nič. Keď ešte niektorí z našich obranných hráčov nemali na svojom konte strelený bod, tak v tomto zápase ho získali. Naši útočníci prenikali cez obranu súpera hladko, dokonca sme viackrát využili aj fauly zo súperovej strany a získali ďalšie body počas trestných striel'aní. Výsledkom našej dominancie v tomto zápase bolo skóre 37:9 v náš prospech.

Pochvalu si zaslúžia všetci hráči, najmä však útočné trio Erik Valla, Juraj Velebný a Boris Pálka. Roman Valachovič a Adam Velický v obrane využívali svoje rýchle nohy a zvyk hrať tvrdšie telom. Keď bolo treba vystriedať, Jakub Velický a Oliver Čermák boli vždy pripravení. Naše družstvo síce bolo najmenšie počtom hráčov, ale napriek tomu sme celkovo zvíťazili bez straty bodu, čo nám zabezpečilo postup do krajského kola.

